

Kerényi Jenő
(1908–1975)
emlékhely

KERÉNYI JENŐ

szobrászművész

emlékhelye

a Körmendi–Csák Gyűjteményben

az Artner Palotában

(Sopron, Templom utca 18.)

2007. június 23-án

avatta

MAROSI ERNŐ

művészettörténész,

a Magyar Tudományos Akadémia

alelnöke

A kiállítást rendezte

Tőkeiné Egry Margit

A kiállítás szerdától vasárnapig

10–17 óráig látogatható

Az első borítón: Tízparancsolat, 1973, bronz, 55 cm

A hátsó borítón: Mikus Sándor: Plakett, 1942 körül, Ø: 7 cm

A Körmendi Galéria kiadványa

Készült a Codex Print nyomdában

Budapest, 2007

PLASZTIKAI VARÁZSLAT

KERÉNYI JENŐ EMLÉKHELY SOPRON ÓVÁROS GYÖNGYSZEMÉBEN, AZ ARTNER PALOTÁBAN

Kerényi Jenő Kossuth-díjas szobrászművész, ha akkor már lett volna ilyen cím, a „nemzet szobrászművésze” lenne. Briliáns tehetségét még a háború előtt a „római iskola” idején bontotta ki, a Velencei Biennálén, majd Bécsben, Linzben, Nápolyban, Moszkvában szerepelt műveivel. Első köztéri szobrai a háború alatt, mára már elcsatolt területen készültek (1943, Léva). Már több mint harminc éve, hogy a Magyar Nemzeti Galéria műveiből életmű kiállítást rendezett. Egyik meghatározója volt a Brüsszeli Világkiállítás Magyar pavilonjában elhelyezett szobrával az azóta alkotó nemzedék gondolatmenetének. A brüsszeli világkiállítás 2 évvel a forradalom után igen fontos állomás volt a tudomány és technika fejlődésének történetében. Ezt a szobrot megvették, és Namur-ban állították fel.

Megszámlálhatatlan gipszmintája és néhány példányos bronzai, sőt hatalmas köztéri művei (Sátoraljaújhely, Almásfüzitő, Rezsőtéri dombormű, diósgyőri kezek, városligeti és győri díszkút, Csontváry Pécs, stb.) az utókor és özvegye jóvoltából ránk maradtak. Szerénysége miatt több mint harminc évig nem volt kiállítása, most megtört a jég, gondolatai közkinccsé válnak.

Mindenki ismeri „Tihanyi legenda” című szobrát a révnél, „Kezek” című művét Miskolcon, és főleg „Lopják Európát” című remekművét a Szentendrei Múzeumban. „Értette és érezte az ember, az emberi kapcsolatok problematikáját, ugyanígy közel állt hozzá az, amit a költészetből kölcsönvelt terminusszal közéleti lírának nevezünk” – írta róla méltatója.

Művei plasztikai varázslatok. Meghatóan őszinte, különleges ritmusérzékű művész, az arányok nagymestere. Ízig-vérig modern szobrász, „olyan közvetlen folytatója azonban a klasszikus (görög-római) mesterek és a reneszánsz szobrászok gondolatmenetének, hogy mind líraiságában, mind pedig a szobrok statikája és a benne rögzült mozdulat dinamikája ellentétpárjában hallhatatlan.

Sopron a kortárs magyar szobrászat fényeit csillantja fel, a „Érem Biennálé” és a „Barokk paloták szoborkertjei” egyre határozottabban a városra és a magyar szobrászatra irányítják a műértők figyelmét.

Az óvárosi Artner Palota legendás szépségével és lélegzetelállító történelmi atmoszférájával méltó arra, hogy Kerényi Jenő emlékét itt a sokáig volt határsávban az egyik legszebb határokon átnyúló közép-európai régió kapujában megőrizze. Az óvárosi műemléki városmag és a Kerényi Jenő emlékhely ugyanazon európai gondolatot szolgálják és egyidejűleg képviselik, amit a művész „Lopják Európát”, „Dante és Vergilius az alvilágban”, a „Tihanyi legenda”, „Szent Ferenc”, „Golgota” és „Korpusz” szobrai fejeznek ki.

Kerényi Jenő immár három évtizede halott, jövőre lenne száz éves, de ugyanúgy, mint az irodalomban Petőfi, Ady és József Attila, a zenében Bartók Béla és Kodály Zoltán, a tudományban Puskás Tivadar és Szentgyörgyi Albert, örökké velünk marad. Ez az emlékhely is segít gondolatai megőrzésében.

Csák Máté

Emlékhely Sopronban

Előzmény

Kerényi Jenő halála után egy évvel, 1976-ban, életmű kiállítást rendezett a Magyar Nemzeti Galéria. Ezt követően harminc évig nem akartam kiállítást műveiből. Mígnem barátaim rávilágítottak téveszmémre, arra, hogy az alkotó távozott el, de szobrai élnek és emberek közé kíváncsoznak – akiknek szánta őket.

Beláttam értelmetlen magatartásomat. Ennek eredménye a 2006. január 23-án megnyitott Kerényi Jenő emlékkiállítás volt, nívós katalógus kíséretében. Az emlékkiállítás 2007 januárjáig volt látogatható a Falk Miksa utcai Körmendi Galériában. Időközben egy kiváló térképalbum is megjelent, színes borítóját Kerényi Jenő Tízparancsolat című szobra díszíti.

Így a Kerényi művek gondolatvilága újraéledve valósul meg; most az emlékhely kerül átadásra Sopronban. Mindez a Körmendi–Csák Gyűjtemény tulajdonosainak feledhetetlen érdeme!

Budapest, 2007. június 10.

özv. Kerényi Jenőné

Táncosnők, 1958, bronz, 54 x 49 x 32 cm

Anya gyermekkel I., 1970, bronz, 43 cm, b. l.: KJ

Jó pásztor, 1974, bronz, 54 cm, h. l.: KJ

: Dománovszky síremlékterv II., 1975, bronz, 45 cm, j. n.

Mózses II., 1968, bronz, 50 cm, j. n.

Csontváry, 1961, gipsz, 40 cm, j. h. I.: KJ
Madonna, gipsz, 41,5 cm, j. n.

Színésznő, 1960, gipsz, 38,5 cm, j. n.
Hárfás, 1964, gipsz, 54,5 cm, j. n.

Emlékműterv, 1966, gipsz, 42,5 cm, j. h. I.: KJ 66

Próféta, gipsz, 43,5 cm, j. n .

Lovas, gipsz, 63 cm, j. n.

A sólymász, 1970, gipsz, 50 cm, j. l.: KJ 70

Dante variáció, gipsz, 21 cm, j. n.

Munkáskezek, tanulmány, 1970, gipsz, 16 cm, j. n.

Szobrászművész (1908-1975). Művészeti tanulmányait az Iparrajz Iskolában, továbbá a Képzőművészeti Főiskolán (1931–1937) végezte. Bory Jenő növendéke, majd tanársegéd volt. Tanulmányai alatt fővárosi ösztöndíjat, majd 1937-ben a Római Ösztöndíjat kapott. 1937–38-ban tartózkodott Itáliában.

1938 óta kiállító művész. Első gyűjteményes kiállítását a budapesti Tamás Galériában rendezte, 1941-ben. Ettől fogva rendszeresen részt vesz a hazai tárlatokon. 1973-ban, a budapesti II. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálén mint meghívott művész vett részt a magyar szekcióban. 1960-ban, a Velencei Biennálén nagyobb anyaggal vett részt, szerepelt az 1965-ben Bécsben és Linzben megrendezett magyar kiállításokon, műveit bemutatták az 1971-es Nápolyi Grafikai és Kisplasztikai kiállításon, továbbá az 1973-as moszkvai Mai Magyar Művészet 1957–1972 c. tárlaton. 1976-ban a Magyar Nemzeti Galéria műveiből emlékkiállítást rendezett.

Nagyszámú művét őrzi a Magyar Nemzeti Galéria, és más magyar és külföldi (Róma, Brüsszel, Leningrád, Moszkva) közgyűjtemények. 1978-ban, a magyar állam Szentendrén tiszteletére önálló múzeumot alapított.

A negyvenes évek elején magánmegbízásra kisebb szobrokat, síremlékeket mintázott. Első nagyméretű állami szobor megbízását 1943-ban állították fel Léván. A negyvenes évek elején még két monumentális szoborfeladatot kapott, de a félig kész művek elpusztultak a háborúban.

Jelentősebb köztéri szobrai: *Partizán emlékmű*, Sátoraljaújhely, 1947–48; *Anyá* (kútszobor), Almásfüzitő, 1956; *Dombormű*, Győr – pályaudvar, 1958–59; *Tanuló gyerekek*, Oroszlány, 1965; *Táncolók*, 1957–58 (Somogyi Józseffel; a Brüsszeli Világkiállítás magyar pavilonját díszítő szobrokat megvásárolták és Namur-ben felállították); *Legenda*, Tihany, 1963; *Furulyázó lány*, Budapest – Margitsziget, 1966; *Homlokzati dombormű*, Budapest – Rezső tér, 1964; *Csontváry síremlék*, Budapest – Kerepesi temető, 1965; *Génius*, Miskolc, 1969; *Faun és nimfák díszkút*, Győr, 1967-69; *Anyá*, Moszkva – a Magyar Nagykövetség kertjében, – 1971; *Kezek*, Miskolc, 1970–73; *Lopják Európát*, Szentendre, 1974; *Díszkút*, Budapest – Városliget, 1981. 1950-ben a Sarrai Nemzetközi Kisplasztikai Kiállításon első díjat nyert. 1950-ben és 1952-ben Munkácsy-díjat, 1955-ben Kossuth-díjat kapott. 1958-ban Kerényi Jenő és Somogyi József *Táncolók* című szoborkompozíciója a Brüsszeli Világkiállítás Grand Prix-jét nyerte el.

1964-ben a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze, 1966-ban a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címmel, 1968-ban a Munka Érdemrend arany fokozatával, 1969-ben Budapest Főváros Pro Arte aranyérmével tüntették ki.

